

„Objąć” Warszawę: Badanie psycho-politycznych uwarunkowań wykorzystywania konfliktów miejskich do łagodzenia polaryzacji i odnawiania instytucji demokratycznych

Czy wciąż potrafimy żyć razem w zróżnicowanych społecznościach? Coraz częściej wydaje się, że tracimy tę podstawową demokratyczną zdolność. Konflikty społeczne, pogłębiane przez rosnące nierówności, zmieniają się w spolaryzowane podziały. Zaufanie do instytucji publicznych spada.

Choć polaryzacja może wyglądać jak otwarty konflikt, jej paradoksalnym źródłem jest unikanie konfliktu. Zamiast przepracować konflikt, łatwiej jest zamknąć się w swojej „bańce informacyjnej”, słuchając tylko podobnych głosów, lub fantazjować o przemoc—rozwiązaniu konfliktu poprzez wyeliminowanie przeciwnika. Tymczasem historia pokazuje, że rzeczywista praca z konfliktem może być źródłem demokratycznego postępu. Różnice i napięcia, zamiast być ignorowane czy tłumione, mogą uwolnić energię potrzebną do pozytywnych zmian.

Miasta są miejscami, gdzie to może się wydarzyć. Od zarania były laboratoriami demokracji, gdzie różnorodne opinie i interesy przekształcano w kreatywność kulturową, innowacje obywatelskie i postęp społeczny. Jednak choć w Polsce polaryzacja często przedstawiana jest jako podział między miastami a wsią, mieszkańcy miast również tracą umiejętność konstruktywnej pracy z konfliktami społecznymi. W Warszawie, ze względu na jej stołeczną rolę, presje polityki krajowej oraz globalnej gospodarki przejawiają się również w nasileniu lokalnych podziałów.

Proponowany projekt zamienia w Warszawę w laboratorium pracy z konfliktami miejskimi i stawia pytanie: **Jakie instytucje i praktyki są potrzebne, by miejskie konflikty stawały się okazją do łagodzenia podziałów i odnawiania życia demokratycznego?**

Aby odpowiedzieć na to pytanie, projekt czerpie z doświadczeń z mediacji pokojowej i rozwiązywania konfliktów wysokiego ryzyka, analizując jak techniki te mogłyby wspomóc zostać zaadaptowane do transformacji istniejących instytucji miejskich. Konceptualnie projekt stawia w centrum pojęcie **‘środowiska podtrzymującego /obejmującego’** (holding environment). To pojęcie, mające swoje źródła w psychologii rozwojowej, opisuje uporządkowaną, relacyjną przestrzeń, w której jednostki i grupy mogą bezpiecznie zmierzyć się z napięciami wynikającymi ze sprzecznych interesów, konfliktów lojalności i odmiennych tożsamości.

W odróżnieniu od „bezpiecznych przestrzeni” (*safe spaces*), w których unika się trudnych tematów, środowiska podtrzymujące umożliwiają szczere wyrażanie trudnych emocji i kontrowersyjnych opinii, łącząc psychologiczne bezpieczeństwo z konstruktywnym dyskomfortem.

Projekt ma trzy cele:

- **Zrozumieć:** Wyjaśnić, czym jest środowisko podtrzymujące (obejmujące), korzystając z badań z psychologii, nauk o konfliktach i rozwoju organizacji.
- **Uczyć się z praktyki:** Systematycznie zbadać, jak doświadczeni mediatorzy i praktycy rozwiązywania konfliktów tworzą środowiska podtrzymujące w realnych sytuacjach konfliktowych.
- **Eksperymentować:** Przetestować te pomysły w praktyce, tworząc środowisko podtrzymujące wokół współczesnego konfliktu miejskiego w Warszawie. To umożliwi głębsze zrozumienie natury środowisk podtrzymujących oraz ich potencjału w odnawianiu demokracji lokalnej.

Poprzez badanie i eksperymentowanie ze środowiskami podtrzymującymi projekt pokazuje, że miejskie konflikty nie muszą nas dzielić – mogą być sposobem na wzmocnienie demokracji, wspieranie dialogu i przekształcanie napięć w pozytywne zmiany.